

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám	4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.
Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adtnak.

A birói függetlenség.

Debreczen, április 21.

»Minden ország támasza talpköve: a tiszta erkölcs — mondá igen találóan a költő. A tiszta erkölcsök főtartásának pedig egyik legbiztosabb módja az, ha az igazság pártatlanul szolgáltat ki mindenki számára. Ott, hol az igazságszolgáltatás pártatlanságában megdőlt a hit, azonnal felüti fejét a korrupció, a romlás, az erkölcstelenség s beáll a hanyatlás korszaka, mely a bukást idézi elő.

Angliában, melynek intézményei példászerűek, nagy gondot fordítanak arra, hogy a bírák függetlenségét megőrizték. A bírákat gazdag fizetéssel látják el, hogy a megvesztegetés csábjainak ne legyenek kitéve s törvényes intézkedések biztosítják függetlenségüket a kormányval szemben.

Magyarország sokkal szegényebb annál, hogy sem bíráinak oly nagy fizetést adhatna, mint Anglia. Ennek daczára a magyar birói kar a legkifogástalanabbak közé tartozik, — kivételes eset az, hogy egyik-másik bíró megvesztegetetn enged magát s az ilyen bíró nem is sokáig maradhat helyén; függetlenségüket törvények biztosítják s a nemzet, melynek önrendelkezési jogát más téren annyira megcsorbították, nagy gondot fordít arra, hogy birói kara valóban független legyen.

Nem is képzeltető jó birói kar a nélkül, ha függetlenségüket nem biztosít-

juk. Csak a független állásu ember ítélhet szabadon és igazságosan, — míg a kire pressiót gyakorolnak, az úgy ítél, a hogy parancsolják neki. S a mely kormány pressiót akar gyakorolni a birói karra, annak uralma nem áll erkölcsi alapon s előbb-utóbb meg is dől az ilyen uralom, mert ellentétbe helyezi magát az erkölcsi világgal.

Nem mondanánk igazat, ha azt állítanók, hogy akadt eddig nálunk olyan parlamentáris kormány, mely a birói függetlenséget komolyan veszélyeztetni akarta volna. A pressió, melyet a birói karra gyakorolni akartak, legfeljebb a képviselőválasztások alkalmával nyilvánult, akkor sem parancsszerűen hangzott, csupán óhaj formájában, hogy a birói kar a kormánypárti jelölteket támogassa. Arra sem igen volt példa, hogy valamely bíró ellenzéki érzelme miatt nyíltan üldözni mertek volna; azt azonban megtették, hogy az ellenzéki érzelmi bíró az előléptetéseknel mellőzték, de e mellőzés csak addig tartott, míg az igazságügy vezetését más igazságügyminiszter vette át.

Most azonban, midőn a kormány minden téren saját hatalmának kibővítésére törekszik, midőn saját hatalmi szomszárjért az önkormányzati elveket is föl akarja áldozni, a birói függetlenséget is komoly veszély fenyegeti.

Tegnap kezdte meg a képviselőház a birói és ügyészi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. E törvényjavaslat, mely már azért sem helyeselhető, mert a birói

és ügyészi szervezetet összekeveri, olyan jogokat, illetve olyan befolyást biztosít az igazságügyminiszternek, mely befolyás érzékeny csorbát ütne a birói függetlenségben.

A javaslat első szakasza értelmében ugyanis a miniszter akármelyik osztálytanácsosa, de sőt akármelyik segédfogalmazója által is beavatkozhatik az igazságszolgáltatásba. E beavatkozás aztán sarkaitól forgatná ki a birói függetlenséget, melynek megóvása pedig a valódi parlamentáris kormánynak első rangú kötelességei közé tartozik.

Szilágyi Dezső, ki az igazságügyet is közös ügyggyé tette, úgy látszik, nem akarja beváltani a hozzá fűzött reményeket. Nem az igazságszolgáltatás fejlesztésére, hanem annak megbénítására tör. Mátyás király halála után így sóhajtott föl a magyar nép: »Mehalt Mátyás király, oda az igazság!« — Szilágyi Dezső még életében gondoskodni akar arról, hogy a magyar igazságszolgáltatás, illetve annak függetlensége elveszzen!

— **Országgyűlés.** A képviselőház ülése április 20-án. A tegnapi ülés elején gróf Szapáry Gyula bejelentette a miniszterelnökség jelentését a Deák-síremlék ügyében, W e k e r l e S á n d o r pénzügyminiszter pedig a részváltópénz szaporítása tárgyában nyújtott be törvényjavaslatot. — Eután megkezdődött a birói és ügyészi szervezetről szóló törvényjavaslat általános tárgyalása, melyet Jelinek Artur a javaslat minden részletére kiterjeszkedő beszéddel az igazságügyi, Busba ch Péter pedig a pénzügyi bizottság ne-

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

„Apostol vagy örült.”

Mutatvány Echegaray »O Locura o Sandidade« című 3 felvonásos drámájából. Fordította: **Somogyi H.**

Első felvonás.

TIZENHARMADIK JELENET.

Lorenzo: Juana.

Lorenzo: Vegre egyedül vagyunk.

Juana: Lorenzo!

Lorenzo: Nos? Még mindig késelek?

Akkor elhagylak! A levelet, a levelet! Megígérted — add tehát! Gyermekem boldogsága amoda hí; de egy vaskez — a kibékithetlen sors vaskeze itt tart nálad. Láthatod: szilárdan el vagyok határozva fellebbenteni a titok fátyolát.

Juana: Lorenzo!

Lorenzo: A levelet! Anyám számomra írta, enyém az!

Juana: Ne haragudjál Lorenzom! (Borítékot vesz ki kebléből.) Itt a level.

Lorenzo (el akarja tőle venni): Add ide!

Juana: (visszatartja a levelet.) Türelem, türelem! Én magam olvasom fel; lassabban mint te olvasnád — így nem ér a szomorú való oly hirtelen, mint mennykőcsapás.

Lorenzo: Jó, olvasd te; de csak gyorsan.

Juana: Ugy Lorenzom! Ne tekint reám, fordítsd el tekinteted — csak hallgass figyelemmel! (Juana úgy ül székében, hogy Lorenzo a levelet ne olvashassa.) »Lorenzo, fiam, bocsáss meg!«

Lorenzo: Még egyszer?

Juana: (folytatva) »Érzem, hogy utolsó óráim közel, s lelkifurdalásaim megemésztenek.«

Lorenzo: Tovább, tovább!

Juana (folytatva): »Nem akarom előled az igazságot elrejtteni; de annyira szeretlek, hogy gyengének érzem magam a valót veled személyesen közölhetni. — Olvasd e keserű könnyektől áztatott sorokban fájdalmas vallomásmomat s egyuttal léted titkát, s azután tégy saját belátásod szerint — s isten világítsa meg lelkedet!«

Lorenzo: Létem titkát? (El akarja venni a lapot.) Add ide!

Juana: Nem adom!

Lorenzo: E halogatás — Juana! Mi borzasztó vas gyűrűt vontál fejemre, mely türethetetlen hatalommal szorítja homlokom! Add, add ide!

Juana: Nem, istenemre, nem!

Lorenzo: Meg kell lenni! Nem tűröm tovább kínzásodat. (Elveszi tőle a lapot s mohón, izgatottan olvas.)

»Atyád gazdag, igen gazdag volt, vagyona milliókkal ért fel. Én pedig szegény, igen szegény voltam, mert nem volt gyermekünk.« (Beszélt) Nem volt gyermekünk — mondá?

TIZENNEGYEDIK JELENET.

Voltak. Angela balról jön.

Angela (sietve jön): A hercegnő!

Lorenzo: (elfojtott haragos kiáltást hallat.)

Juana: (kikapja kezéből a lapot s elrejt.)

Lorenzo: Majd máskor — menj — minék jöttél?

Angela: Lorenzo, Lorenzo!

TIZENÖTÖDIK JELENET.

Voltak. Eduardo balról jön.

vében ajánlott elfogadásra. Polonyi Géza a függetlenségi párt nevében ellene nyilatkozott a törvényjavaslatnak, mely a bírói függetlenség érzékeny rést ütne. — Polonyi azt a gondolatot, hogy a bírák már eddig is mennyire respektálják az igazságügyminiszter urat, a következőleg fejezte ki: »Minden bíró felülön áll az igazságügyminiszter nevének hatalmára; ha pedig jó katolikus, akkor keresztet is vet.» — Polonyi után a mérsékelt ellenzék nevében Horváth Lajos szólalt fel, s jelezte álláspontját a javaslatl szemben. Horváth Lajos a javaslat intencióját helyesli, azaz egyetért, de a javaslat első része ellen, mely a felügyeletre vonatkozik, kifogása van. Ezt átdolgozás végett visszaadni kéri: az egészet azonban, azon ígéretek alapján, melyeket az igazságügyminiszter a bizottsági tárgyalások alkalmával tett, általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja. Végül Körössi Sándor védte a törvényjavaslatot.

— **A kolozsvári népgyűlés** tárgyában az erdélyrészi municipálista párt végrehajtó-bizottsága a következő meghívást bocsátotta ki: »A közigazgatás államosítását célzó törvényjavaslat alkotmányunk ezer éves intézményét: az önkormányzatot semmisíti meg s az ezzel összefüggő politikai, társadalmi és polgári jogokat veszélyezteti. Hazafiás kötelessége tehát a nemzetnek, hogy e támadás ellen tiltakozó szavát népgyűléseken is felemelje és képviselőinek erkölcsi támogatására siessen, a törvényjavaslat megbuktatása végett. E célból Kolozsvármegye és Kolozsvár város választóit, kik a kitűzött célt magukévá teszik, felkérjük, hogy Kolozsvárt 1891. április 25-án, vasárnap délután 4 órakor a városi vígadó nagytermében tartandó népgyűlésen részt venni szíveskedjenek. Hazafiúi üdvözléssel: Az intéző bizottság.«

— **Az orsz. függetlenségi és 48-as párt** vasárnap du. 6 órakor Irányi Dániel elnöke alatt értekezletet tartott, s elsőben is elhatározta, hogy a végrehajtó bizottság megválasztása szerdán történjék meg. Sajnálattal vette ezután az értekezlet tudomásul, hogy Zoltán János, betegeskedése miatt, lemondott a közigazgatási bizottságbeli tagságáról, s a helyére Justh Gyulát jelölte ki. — **Gosztonyi Sándor** kijelentvén, hogy H.-M.-Vásárhelyen május 3-án népgyűlés lesz a közigazgatás államosítása ellen, a párt erkölcsi támogatását kérte, a mire nézve hatá-

roztatott, hogy a párt képviselőiben néhány orsz. képviselő mindenestre meg fog jelenni. Végül a bírói és ügyészi szervezettel módosításáról szóló törvényjavaslat került szőnyegre, melyet Horváth Ádám referált. Polonyi Géza, Boda Vilmos, Helli Ignác és Eötvös Károly felszólalása után a párt úgy határozott, hogy a felügyeletre vonatkozó sérelmes rész miatt a javaslatot általánosságban sem fogadja el s a párt álláspontjának a képviselőházban leendő kifejtésével Horváth Ádámot bízta meg.

BELFÖLD.

Interpelláció a panszláv tisztelemek miatt. A képviselőház szerdai ülésére b. Kaas Ivor képviselő interpellációt jelentett be a dunáninneni ág. evang. egyházkerületben előfordult panszláv üzemek tárgyában. Az interpelláció a miniszterelnökhöz fog intézteni, utalással arra az interpellációra, melyet a dunáninneni ág. ev. püspökválasztás tárgyában múlt évi május hó 17-én ugyancsak b. Kaas Ivor képviselő intézett a kormányelnökhöz s a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

A váltótörvényszék új elnöke. A király a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék elnökévé Nagy Ödön budapesti ítéltáblai bírót nevezte ki.

A fuzió. Képviselői körökben a mérsékelt ellenzék és kormánypárt fuzióját már bevezetett tényül tekintik. E hír szerint Apponyi Albert rövid időre átvénné a belügyi tárczát, míg Szapáry Gyula gróf a miniszterelnöki székből gr. Kálnoky helyébe közös külügyminiszternek hivatnék meg. Ugyane forrás szerint Szilágyi Dezső is kilépne a kabinetből s a nyugalomba vonuló Péchy Tamás helyét foglalná el az elnöki széken. Ez utóbbi kombináció azonban legalább is valószínűtlen.

Kijelölés egyetemi tanszékre. A budapesti tudomány-egyetem bölcsészeti kara részéről a középkori történelmi tanszék betöltése ügyében kiküldött bizottság f. hó 17-én tartott ülésében első helyen Marczali Henriket, második helyen Károlyi Árpádot, harmadik helyen Láncai Gyulát ajánlotta.

A füstnélküli lőpor gyártása. A pozsonyi dinamit-gyár területén a füstnélküli lőpor gyártása céljából épült nagy gyár teljesen elkészült és a hadügyminiszterium több képviselője azt megtekintette, a látottak felett megelégedését fejezve ki. A gyár legközelebb megkezdí működését.

N.-Kanizsa önálló törvényhatóság. N.-Kanizsa rendezett tanácsú város képviselő-testülete a napokban elhatározta, hogy megteszi a lépéseket a város önálló törvényhatósággá alakulása iránt. E végből emlékiratot szerkesztettek, a mely kimutatja, hogy N.-Kanizsának a törvényhatósági joghoz megvan a vagyoni és értelmi kvalifikációja s ezt az emlékiratot küldöttség fogja a kormánynak átadni.

KÜLFÖLD.

Megczáfolt hír. A »Herold«-fele távirati iroda hire, hogy Ghazi Osman pasa tábornagyot letartóztatták, az »Agance de Constantinople« szerint pusztá koholmány.

A csehek a magyarok ellen. A prágai »Politik«, az ó-cseh párt hivatalos közlönye, vasárnapi nagy vezércikkében ép oly durva, mint indokolatlan támadást intézett a magyarság ellen. A cikk intenciója világos. Az ó-csehek, kik politikailag teljesen lejártak magukat, most a nemzetiségi fanatizmus terén túl akarják az ifjú cseheket licitálni s ily módon próbálják az elvesztett népszerűséget visszaszerezni. A politikai erkölcstelenség, a rágalom és otromba gyanusítás eszközeivel dolgoznak tehát most már Magyarország ellen is.

Milán exkirály elhagyta Belgrádot s vasárnap délben a futárvonattal Budapestre érkezett. A pályaudvarban csak rokona, Hunyady Imre gróf várta, kivel a király kocsin a városba hajtatott dejeunerre. Majd nemsokára visszatért a pályaudvarba s a 2 óra 25 perczkor induló gyorsvonattal Bécsbe utazott. Az elutazásnál jelen volt Davics szerb konzul is. Az ex-király Bécsben két napig marad s aztán Párisba utazik.

Hitrovo, a hirhadt bukaresti orosz konzul, ki a Balkán-félszigeten mindig csak galibát csinált, áthelyeztetett a lisszaboni udvarhoz, mely áthelyezés ránézve degradálásnak tekinthető.

Bismarck mint képviselőjelölt. A hannoveri 19. választó kerületben megejtett birodalmi gyűlési képviselő választásnak hivatalosan megállapított eredménye a következő: szavazott összesen 31,052 választó közül 17,150. 85 szavazatot érvénytelen volt. Bismarck herczeg 7865 szavazatot, Schalmfeld 3810, Adlof 2576 és Plate 3308 szavazatot nyert, 6 szavazat más jelöltek közt oszlott meg. A pótválasztás e hó 30-án lesz.

TIZENHATODIK JELENET.

Lorenzo, Juana.
Lorenzo: A levél! Hol van e szerencsétlen levél? Nálad van?
Juana (kiveszi a lapot): Itt van.
Lorenzo: Jó, add ide. (Elveszi s izgatottan keresi a helyet, hol elhagyta.) »Nem volt gyermekünk.« — mondá. Hol áll ez? Nem találok, nem látom a betűket; mintha felhő, fátyol borulna szemeimre. »Nem volt gyermekünk.« Nem tudok, nem, nem tudok olvasni sem. Itt van, olvasd te! Kérlek, olvasd te! (Átadja Juanának a levelet; abban a pillanatban megtalálja az illető helyet.) Itt van, itt! Itt áll! »Nem volt gyermekünk.«
Juana: (elveszi a levelet s olvas.) »Férjem tudta, hogy gyógyíthatlan betegség rágódik életén. A szerencsétlen szívében hordá a kérlelhetlen halált. Határtalan szerelmétől indítatva, egész vagyonát, mely különben távoli rokonaira jutott volna — nekem kívánta biztosítani. Én elfogadtam! Nem volt helyes tőlem — most belátom. Bocsáss meg, Lorenzo! Te oly jó, oly becsületes vagy.«
Lorenzo: Tovább, tovább!
Juana (folytatva): Kerestünk egy fiúgyermeket — nem tudok tovább írni. Juana ismeri a titkot. Juana mindent el fog mondani.

Eduardo (sietve jön): Sennor Aven-dano!

Lorenzo: Ön is? Távozzék; távozzatok mindnyájan!

Angela: Mi ez? Istenem, mi bajod?

Mit jelentsen ez? Az égre, térj magadhoz!

Lorenzo: Menjtek, távozzatok, kérlek, ha kell — térdeimen könyörgök — csak hagyjatok magamra! Oh, mily önzők az emberek! Önérdükük mellett feledik az egész világ baját.

Eduardo: De anyám jön.

Angela: A herczegnő megunva a hosszú várakozást, ide jön.

Eduardo: Saját fészkében keresi fel a tudóst.

Lorenzo: Jó, jöjjön! Csak most hagyjatok magamra. Kétségbe kell esnem!

Oh, megőrülök!

Angela (Eduardóhoz): Nem, lehetetlen!

Édes anyja nem láthatja őt ily állapotban.

Eduardo: Menjünk, asszonyom; tartsuk vissza a képtárban, hogy időt nyerjünk.

Talán sikerül Inesnek megnyugtatót s lecsendesíteni felizgatott kedélyét.

Angela és Eduardo: (el balra.)

Ujra kérlek, bocsáss meg! Éljen boldogul Lorenzom! Isten legyen veled a megpróbáltatás nehéz órájában. Szerettelek, mint saját gyermekemet — bár nem voltál gyermekem.

Lorenzo: Én? Én nem volnék! Mit mondott? Én nem vagyok az ő gyermeke? Oly nevet hordok, mely nem enyém! Negyven év óta élvezek oly vagyont, mely nem enyém, mely idegen. Név, állás, vagyon, tekintély mind, mind lopott, bitorolt. Az anya dédelgetései, csókjai mind lopottak, mert az, ki dédelgetett, ki csókjaival halmazott el — nem volt anyám — s én nem voltam gyermeke. Nem, nem, oly nyomorult nem lehetek. Juana, Juana! Az isten szerelmére kérlek, mondd a valót! Oh, lásd, nem is miattam aggódom, történjék velem bármi! Magam szenvedek szívesen: de családom, a szerencsétlen nők, gyermekeim, szeretett Inesem, ha megtalálna halni, oh! Nem, nem; nem szabad meghalnia! (Kétségbeesetten sir.)

Juana (fölemelkedik; szünet után): Ez a való; az igazságot immár ismered. Amde kell szólnod? Hallgass! Mit tesz az — ha senki sem tudja!

Lorenzo: A való — az igazság?
Juana: Ugy van!

A női kereskedelmi iskolák.

Elöttem fekszik a női kereskedelmi tanfolyam szervezetéről szóló nagyfontosságú miniszteri rendelet.

Amit már 10 évvel ezelőtt lelki szememmel láttam, a mit annyiszor jósoltam, amiért küzdöttem, az most már részben a nagyméltóságú m. kir. miniszter ur gyakorlatias érteke következtében a megvalósulás stadiumába lép.

Az első fontos lépés megtörtént.

Ámde a mit a politikai bölcsesség tervez, csak akkor válhatik a társadalomnak és az országnak üdvére, ha az erélyvel és jóakarattal végre is hajtatik.

Nincs okom kételkedni, hogy Debreczen városa az első köze tartozik, kik a női kereskedelmi tanfolyamot a miniszteri tervezet keretében a lehető legtökéletesebben fogják berendezni, valamint másrészt arról is meg vagyok győződve, hogy számos intelligens család örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy leányaikat oly pályára képeztesse, mely őket keresetképesekké tegye.

A tapasztalat azt bizonyítja nemcsak nálunk, hanem Európában más államaiban is, hogy a nők tekintélyes része önön magára van utalva; az életfentartás megnehezédve, az élet igényei fokozódva, a családalapítás megritkulva; ez a helyzet tükrö. Ezt megváltoztatni ez idő szerint nem lehet.

Ha tehát a nők felette nehéz sorsán enyhíteni akarunk, akkor tért kell nyitni előttünk, hogy tisztességes munka után megélhessenek, mihez kétségtelenül joguk van.

A mi pedig a női kereskedelmi tanfolyam költségeit illeti, azok a nagyfontosságú czélt tekintve, sem a társadalom, sem az államra nézve nem felelterhesek.

Oly városokban, hol kereskedelmi akadémia van, egy czélszerűen berendezett kereskedelmi tanfolyam, mely felsőbb leányintézethez csatoltatik, 2000 forintnál többre nem kerül.

Ha az évi tandíj 30 forintban állapittatik meg, a nőegylet 300 forinttal hozzájárul*)

*) Ezen összeget egy jól sikerült tombola-estély is behozza. Szerk.

miért joga lenne 5—10 szegényebb sorsu leányt kiképeztetni, ha a város évi 500 frttal és az állam ugyanannyival hozzájárul, a felsőbb leányiskola a helyiség- és felügyelet költségeit vállalja magára, akkor a teher, mely 5 felé oszlik, aránylag oly csekély, hogy azt az eléréndő szellemi, erkölcsi és anyagi haszon százszerosan fölülmulja.

Zalai Márk.

Ujdonságok.

*** Városi közgyűlés.** Meghívás az 1891-dik évi április hó 23-ik napján csütörtökön délelőtt 9 órakor, a városháza nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésre. Tártyak: 1. Belügyminiszteri leirat a közbághid építése tárgyában. 2. Kereskedelemügyi miniszteri leirat az 1891-ik és 1892-ik évi utadó költségelőirányzatra. 3. Tanácsi előterjesztés: azon belügyminiszteri rendeletrre, melyben a nagy kölesön tárgyában hozott közgyűlési határozatot illetőleg felvilágosítások kivatantnak. 4. Ugyanaz: a mérnöki hivatal szervezésére vonatkozó miniszteri észrevételekre. 5. Ugyanaz: a mértékhiitelesítő hivatal beosztását illetőleg. 6. Ugyanaz: a köz kórház építése tárgyában. 7. Ugyanaz: a házipénztár kisegelésére felvett 145,943 forint kölesön évi 5000 forinttal törlesztésének megszüntetése iránt. 8. Ugyanaz: az árok-utcai kisdédóvoda elkészülése tárgyában. 9. Ugyanaz: Banki József és neje telek eldarabolás engedélyezése iránti kérelmükre. 10. Ugyanaz: a mátai biztos szabadságolás iránti kérelmére. 11. Polgármesteri jelentés a sajtó bírósági esküdtszék szolgálati lajstromának újból összeállítás tárgyában. 12. Nyugdíjazások. 13. Polgárosítások. 14. Bába oklevelek. Debreczen, 1891. ápril 21. Gróf Dégenfeld József, főispán.

*** A kir. táblai kinevezések** is személyes investívákra szolgálnak egyik laptársunknak alkalmul. Mig egyfelől sajtóságos hírlapírói discretióval rendre megnevezi azokat, a kiket ügyvédi kamaránk állítólag kinevezésre ajánlott, másfelől fogadatlan prócatorokent védelmébe veszi a debreczeni ügyvédi kart a kinevezésekben nyilvánuló mellőzés miatt, noha éppen nem tudhatja, hogy vajjon az általa megnevezett urak, vagy ügyvédi karunk más tagjai aspirálnak-e egyáltalán arra, hogy őket irodájuk feladása árán ily mindenesetre magas kitüntetés érje? Azt hisszük, senki sem desavouál bennünket, mikor ama meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy a debr. ügyv. kar tagjai t. laptársunk

protectiójára igényt egyáltalán nem tartanak. Körülbelöl ennyi értéke van a Márk Endre ur ellen ismételt támadásnak is, a mi pedig a Benedek János urra mért »hatalmas« oldalgást illeti, a nevezetthez való viszonyunk daczára annyit még is meg kell jegyeznünk, hogy t. munka-társunknak nem is olyan régen — a Weinberger-féle uzsora-perben — egy Eötvös Károly mellett is alkalma volt megmutatni, hogy nemcsak »a szini kritika terén jeleskedik«, a miről egyébiránt ama t. laptársunk szerkesztőjének nem is olyan nagyon sok idő mulva szintén bőséges alkalma lesz meggyőződni. Öszinte sajnálkozással mondjuk, hogy nagy kár am minduntalan (ily fontos közügyben is!) a maga dolgával előhozakodni; hiszen t. collegánknak is rég megmondotta Horatius: »Sed et post equitem atra cura«.

*** Közigazgatási tanfolyam.** A közigazgatás államosításából kifolyólag a belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy Budapest legközelebb közigazgatási tanfolyamot állít fel, melynek az a czélja lesz, hogy az államosított alsóbbbrangu közigazgatási tisztviselők elméleti uton is bevezetessenek az állami közigazgatás reformintézményébe. (Nekünk meg az a nézetünk, hogy előbb azokat kellene e tanfolyamra küldeni, a kik a közigazgatási reformot megalkotni akarják, mert azokra csakugyan ráfér a tanulás s főleg a gyakorlati élettapasztalás. A tisztviselők majd csak bele tanulnak póttanfolyam nélkül is — az életben.)

*** Szakszó prépost** egészségi állapotában ma igen sajnálatos fordulat állott be. A beteg prépost-plébános állapot a tegnapi rosszra fordult s orvosai tanácsolták neki, hogy dr. Kovács budapesti hírneves orvossal kezeltesse magát. Tegnapi sürgönyöztek dr. Kovácsnak, ki ma hajnalban 4 órakor Debreczenbe érkezett. A plébánián reggel kilenc órakor összegyűltek orvosi tanácskozásra: dr. Kovács, budapesti, dr. Török, dr. Csikos, dr. Ujfalussy debreczeni orvosok. Megvizsgálták a beteg prépost-plébános s tanácskozásuknak az lett az eredménye, hogy a megsérült lábát amputálni kell s az amputálást ma d. e. 11 órakor végre is hajtották. — Városszerte azonnal elterjedt e hír s mindenki a legnagyobb sajnálkozással s megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy a prépost balesetének ily szomorú következményei let-

Lorenzo: Megfoghatatlan! Ama nő, ki annyira szeretett — nem volt anyám?
Juana: Nem. Anyád sokkal jobban szeretett.
Lorenzo: S ki volt az?
Juana: Lorenzo!
Lorenzo: Hogy hívják?
Juana: Tekints reám harag nélkül s megmondom nevé.
Lorenzo: Hol van?
Juana: A pokol összes kinjait türi s szenved.
Lorenzo: Meghalt ő is?
Juana: Nem; de küzd a halállal. (Kimerülten lerogy a karosszékbe.)
Lorenzo:
Juana: (heves, elutasító kézmozdulattal.) Nem: ne ezt a nevet!
Lorenzo: anyám! (Lábaihoz lerogy.)
Juana: (megöleli s csókokkal borítja): Éz, ez az illő név! Éz, drága fiam.
TIZENHETEDIK JELENET
Voltak. Tamás.
Tamás (az ajtóban megjelenik s tompa hangon bekiált): A hercegnő már itt — jön már!
Juana (kibontakozik Lorenzo karjai-

ból.) Engedj, bocsáss! Nem akarom, hogy lassanak!
Lorenzo: Nem; maradj! Nem tudok mit mondani — és mégis oly sokat kell megmondanom!
Juana: Később, később; most nincs reá idő. Isten veled! (Felre.) Most már szívesen meghalok; anyjának nevezett (Fenn) vezess el! (Feltápáskodik.)
Lorenzo: Nem, nem; még ne menj! (Támogatja.)
Juana: Ugy akarom! Egyedül kívánok lenni — egyedül. (Lassu léptekkel jobbra megy.)
Tamás: (sietve jön balról s bekiált a jobboldali ajtón.) Lorenzo — Lorenzo! A hercegnő!
TIZENNYOLCZADIK JELENET.
Lorenzo visszatér jobbról. Angela, Ines, a Hercegnő, Eduardó balról.
Hercegnő (keresett udvariassággal): Sennor Avendano?
Lorenzo (komoran, s szórakozottan): Avendano, — Avendano? Nem tudom, asszonyom, hol van.
Angela (felre): Mit mond?

Ines: Mit jelentsen ez?
Hercegnő. Ertem, Sennor Avendano, hogy megjelenésem ezuttal bosszuságot okoz önnek; mert (Inesre mutatva) eljöttem, hogy elragadjam őt, ki szívének legkedvesebb. (Barátságosabb hangon.) Ezért valóban nem is csodálom, ha úgy bánik velem, mintha ellensége volnék.
Lorenzo: Ellenség? Csak a sors az én ellenségem!
Ines (felre): Istenem, istenem, mit jelentsen mindez?
Hercegnő: Igaza van; a sors a szülők ellensége!
Lorenzo: De még inkább a gyermekeké.
Hercegnő: Nem tagadom. Az isteni rendeletek vezérlik az ember sorsát; s azokat követni kötelességünk.
Lorenzo: Oh, kegyelmes asszonyom, az isteni rendeletek néha kegyetlenebbek, mint az emberi törvények.
Hercegnő (heves mozdulattal türelmetlenségét árulja el).
Eduardó (közeledik anyjához).
Ines (közeledik atyjához).
Tamás és Angela (ijedten s idegenkedéssel szemlélik a történeteket).

tek. A plébánián egyik ember a másiknak adja át a kilincset, de a beteghez nem bocsátanak senkit, bár eszméleténél van s megadásal türi keserű sorsát.

* **Kinevezések.** Farkas Albert, volt esendbízost a főispán kinevezte helyettes máti biztossá. K é m e r y mellé, ki jelenleg betegsége miatt kénytelen volt a szolgálattól felgyógyulásáig visszavonulni. — Színházunk volt ügyelője, H a v y Lajos kineveztetett a helyivastársasághoz irodavezetővé és szertárnokká.

* **Epilog.** A »Debreczeni Hírlap« hét-fői számának 5. oldalán »N e m k a n á s z, d e b o j t á r« czím alatt a tehetetlen düh durva kitörései olvashatók. L u c z i - F e r i nem mondhat rá egyebet annál, hogy e förmedvény íróját ó i g a z a n f u t n i e n g e d i, mert hiszen mindent megmagyaráz a másik hasábon olvasható apró betűs hír:

— **Gáspár Imre** a »Debreczeni Hírlap« szerkesztését ma újra átvette.

* **Harang-avatás.** Nánási levelezőnk írja, hogy az ottani ref. templom részére K e s e r ű n é Soós Sára, az elhunyt Soós Gábor nővére, egy 20 mázsa harangot, V i t é z Sándor ottani földbirtokos egy kisebb harangot öntettek, melyeket holnap fognak felavatni nagy ünnepélyességgel.

* **Gyilkos fináncz.** Hammel József fináncz egy társával vasárnap délután a szegedi alsó tanyákra ment a pálinka-üstöket megvizsgálni. Odaérkezve, Császár István és Kása Antal tanyái munkásokkal találkoztak. Hammel megszólította az utóbbit s azt kérdezte tőle, hogy kié az a tanya? Ez azt felelte, hogy minéké, hisz ugy sinez ott pálinkás üst. Erre a fináncz mellbe vágta Kását, a mivel ez nem maradt adósa. A dulakodásnak az lett a vége, hogy Hammel lekapta oldal-fegyverét s halántékra lötte a legényt, ki szörnyet halt. Császár segítségére sietett társának, de a fináncz kétszer lőtt ő rá is. Most élet-halál közt lebeg, s folygyululásához nincs remény. Hammel a szegedi kerületi börtönbe szállították. Azt mondják, hogy a gyilkos vagy elmebőrödött, vagy pedig részeg volt tettének elkövetésekor. Hammel nagy magyarfaló hírében áll s sokan azt mondják, hogy gyűlölete indította tettének elkövetésére.

* **A debreczeni** polgári lövész-társaság e hó 26-án, délután 3 órakor közgyűlést tart a nagyerdei lövőházban. Targy: az új polgári lövőház építése.

* **Diákok majálisa.** Megirtuk már, hogy a »Diák majális« az idén elmarad, de mint értesülünk, helyette a főiskolai kántus rendez majális.

* **Az adóprés.** Egyik szomszéd városban, hol a földadó most is a netovábbig van felesigázva, jelenleg egy kataszteri biztos működik. Ezen — különben hivatalon kívül igen derék ember — a napokban D.-be szándékozott utazni s a város négyes fogatát a vasuti állomáshoz kimenetelre kérte: de minthogy a fogat egy megboldogult hajdani városi előjárót szállított az örök nyugalomra, a főbíró a baktort a gyógyszerész urhoz küldte, hogy N. N. kataszteri biztost a vasuti állomáshoz küldje ki. A gyógyszerész, noha az ő földje is az újabb becsléssel előbb való osztályba rukkolt, kénytelen-kelletlen megígérte a kérelem teljesítését s oda szólott kocsisának. »Márton, majd két óraker G. irtól az adóprést vigye ki a vasúthoz.« Márton épen hazafelé akart menni ebédre, nem lévén bekosztos, — épen a G. háza előtt kellett neki elmenni. Bement tehát megnézni, milyen lehet az az adóprés, hogy annak nagyságához mérten a kisebb vagy nagyobb szekérbe fog majd be. G. kovács mester levén, ugy is gondolkodhatott, hogy reparáció végett volt az adóprés G.-nél. Az udvaron legelőször is a biztos urral találkozott s köztük ilyen párbeszéd keletkezett: »Itthon van G. ur?« — »Nincsen!« — »A gyógyszerész ur azt mondta, hogy két óraker vigyem ki innen az adóprést a vasúthoz, azt szeretném megnézni, milyen nagy, hogy a kisebb vagy nagyobb szekérbe fogják-e be?« A biztos egyszerre elérte a boszantó tréfát, de Márton is feltalálta magát s azon gondolatot vonult vissza, hogy nem hitte volna, hogy az adóprés eleve legyen.

* **Összetört bérkocsi.** Tegnap este a széchenyi-utcán a 22-ik számú bérkocsi megdőcezett és felfordult. — A lovak nem álltak meg a bakról leesett kocsis kiabálására sem s a bérkocsi összetört. Ugy fogták meg a lovakat. A kocsisnak semmi baja.

* **Vásári krónika.** Fülöp Leopold és Nagy Sándor legények az éjjel a nyugati-soron összeszóllalkoztak és bevették egymás fejét. — Egy böszörményi gazda a laczikonyhán megvendégelte két közbaka ösmerősét, kik azzal halálták meg a hőstettét, hogy el akarták lopni a pénzt. Letartóztatták őket. — Hengler Károlyné 70 éves asszonyt és Lefkovicz Mátyás köznéven »David« zsebmetszőket, kik a vásárra jöttek be vendégszerpelni, a rendőrség elfogta s hazatolonczoltatta Miskolcra.

* **Corpusdelictik árverése.** Ma d. e. árvereztek el a város-istállójának udvarán a törvényszéki vizsgálatok közben a vádlottaktól elszedett bűnjeleket. Voltak ott kések, betörő szerszámok, puskák, alkulesok és sok minden egyéb tárgy, sőt egy — biblia is.

Mást várhattam volna; de ezuttal csak ama utolsó ajánlatomra szoritkozom: elfogadjae ajánlatomat?

L o r e n z o: Becsületes férfi vagyok, kegyelmes asszonyom! A balsors lesujthat; de meg ne nem becstelennithet soha. Almonte kegyelmes herczegasszonya — e frigy lehetetlen!

H e r c z e g n ő (mélyen sértődve): Ah! I n e s: Hatalmas isten! Atyám, atyám! Lehetetlen?

L o r e n z o: Igen, lehetetlen; mert nem vagyok Avendano; mert kiket szülőimnek tartottam eddig, nem az én szülőim voltak; mert e ház nem az én házam; mert én neked, szivem drága gyermeke, nem adhatok egyebet egy meggyalázott, bemoeszkolt névnel; mert én az emberek közt a legboldogtalanabb vagyok s nem akarok egyuttal a legrosszabb is lenni.

I n e s: Atyám, az isten szerelmére, megölsz! (Az íróasztal melletti karszékbe rogy).

A n g e l a (oda ugrik Ineshez): Gyermekek!

T a m á s: (Lorenzohoz): Mit cselekedtél, szerencsétlen örült!

H e r c z e g n ő (mozdulatlanul áll). Többiek Ines körül foglalatosodnak.

L o r e n z o: Az igazság és becsületem kívánta. Isten világosítsa fel lelkemet!

A függöny hirtelen legördül.

(Az első felvonás vége).

A kapitány elött.

I.

Azok a pulykák.

Katz Salamon, a Pércs melletti »Csillagos« jámbor korcsmárosa, midőn tegnap felébredett az igazak álmából, első dolga volt, hogy kedvencz pulykáit megtekintse. De hiába kereste, eltűntek azok nyomtalanul. Gyorsan behajtott Debreczenbe s a pércsi-soron meg is találta a pulykát két kofánál, kik valami Rácz nevű sámsoni embertől vették meg 9 frtért. Katz Salamon elment a II. ker. kapitánysághoz és feljelentette az esetet.

— Mivel bizonyítja, hogy a maga pulykái? — kérde tőle a kapitány.

Katz Salamon ártatlanul felelte:

— Azzal, hogy tojósok. Tessék meggyőződni róla.

A két kofa pedig váltig erősködött, hogy ők megadták a becsületes árat; nem tudták ők, hogy lopott jószág.

Katz Salamon megvakarta a fejét és kiegészett a kofákkal. Fele árban megvette tőlük a saját pulykáit.

II.

Klára kára.

József kömives. Klára mosogatóasszony. József szereti Klárát. Klára szereti Jánost is. József hall. Les. Jánost megakarja ütni. János ugrik. Klára jajgat. Fejét borogatja. Utasítatik a járásbírószághoz.

Díszelőadás a színházban.

Debreczen, április 21.

Alig csilapodott le a löversenyek és a vásárok iránti érdeklődés, egy kedves mozgalom vonta magára a debreczeni közönség figyelmét. A színház, melyben már több hét óta a hét bezárt ajtón kívül csak árveréseket játszottak, ismét megnyílt régi, műpártoló híveinek s falai között újból megcsendült a szó, a dal, a zene, mely régi hangulatok rózsás ködével borította be a képzeletet. E köd foszlányai közül bájosan tört elő a himnusz-szerű zene és az angyal arczok üde bája; mert az a tegnapi est telve volt mindennel, a mi bájoló és poétikus.

A díszelőadás értékét nagyban emelte az is, hogy jó szívek nemes czélú fáradozásain alapult. A hernalsi és a soproni katonatiszti leánynevelő intézetek javára rendezte a debreczeni 39. gyalogrezred tisztikara; a rendezésben Krausz ezredes kiváló műizlése adta meg a helyes irányt.

Az előadás este fél nyolcz órakor kezdődött. A színház zsufolásig megtelt a legelőkelőbb közönséggel s pompás látványt nyújtottak a díszesebbnél-díszesebb estélyi-toilettek és a katonai egyenruhák.

A műsor két részből állott. Az első részt a katonazenekar nyitotta meg Czapek Péter karnagy vezetése mellett, Beethoven »Prometheus« nyitányával. Utána Krausz ezredes karján Józsa Eliz k. a lépett a színpadra. Zajos tapssal és díszes virágbokrétával fogadta őt a közönség.

A kisasszony kedvesen adott elő egy prózában irt prológot, mely fejtegette a Mária Terézia király által alapított katonatiszti leánynevelő intézetek czélját.

A prológ után Krausz ezredes Rösler Gabriella k. a-t vezette föl a színpadra, hol díszes virágbokréta várta. A kisasszony gordonka és zongora kíséret mellett az »Alom« és »Gondolkodom« czimű kedves dalokat énekelte el oly hatással, hogy végeztével a közönség zajos tapssal tüntette ki őt. A zongorakísérettel Szabados Béla budapesti zeneszerző szerzett élvezetet. A program következő pontját Berger Morné urhölgy művészi zongora játéka töltötte be. A közönség már akkor zajos tapsokkal fogadta, mikor Krausz ezredes karján a színpadra lépett. Liszt Átiratában az »Erlkönig«-et adta elő kitünő technikával. Zajos hatást keltett a Zichy-jubileum-

rol már ösmert Szirovatka opera-énekes, tenoristától Verdi Romance-jának előadása. A csengő tenor-hang sokáig feledhetetlen lesz a debreczeni közönség előtt.

A műsor egyik legérdekesebb pontja a kép-kiallítás című tableaux volt, melyet Balassa Jenő rendezett. Ugy a résztvevő hölgyek, mint az urak pompás látványt nyújtottak. A hölgyek közül résztvettek ebben: Szabó Balázs Ilona (Almeh), Balázs Ödönne (norvégiai nő) Dezső Ferenczné (görög nő), Bolla Matild (tanálmányfő) Matkovic Anna (Jephta leánya), V. Szabó Anna (roccoco), Pechy Margit és Ida (Május), Kornis Ilona (Eszther), Gerson Adrienne (Buzavirág). Az urak közül: Beszler Lajos (arczkép), Csanád Jenő (csikós), Kornis Ferencz (roccoco), Fráter Béla (Spanyol lovag). A képletek alatt a katonazenekar „Valse brillante” „Sylvia” balleből című zenedarabot játszott. A díszes képletet zajosan megtapsolták. Balassa Jenő rendezőt pedig a lámpák elé hívták.

A műsor második részét Bernáth Flóra k. a. nyitotta meg, ki Krausz ezredes karján a közönség zajos ovációi között lépett a színpadra. Őt díszes virág bokréttal nyújtották fel a kisasszonynak a zenekarból. Magyar Kálmán zenekarának kísérete mellett több népdalt énekelt a kisasszony, oly tűzről pattant magyaros jókedvvel, hogy a közönség hol elborongott a bus dalon, hol ragyogó szemekkel, derült arccal vidult ismét pompás kedvre a nőta frissen. Bernáth Flóra k. a. kedves dalolása egyik ragyogó pontját képezte a műsorban a közönség meg is ismételte dalait. Ezután a katonazenekar Czapek Péter vezérével Mascagninak „Parasztbecsület” című híres operájából játszott egy Intermezzót, kart és bordalt. Szirovatka Verdi Trobadurjából és az ismétlésre Doloresből és Rigolettóból előbbi előadásához hasonló hatással énekelt el egy-egy népdalt.

Végül „Jakób alma” című élő kép szerzett nagy élvezetet a közönségnek. Részt vettek a képleten, melyet szintén Balassa Jenő rendezett: Bobori Margit, Petrovics Valéria, Gräffel Marianna, Kutrovics Gizella, Schmeidt Mária, Kubav Józsa, Beér Margit, Marsalkó Erzsike, Balázs Mariska, Balázs Irén — mint angyalok és dr. Kali Hegedüs József, mint Jakób.

A képlet alatt a katonazenekar Gounod Szt. Cecília himnuszát játszotta. A katonai zenekar gyönyörű játéka nagyban előmozdította az est sikerét, mert a zenekar oly művészi magasságra állott, hogy a legkényesebb műízlelő is kielégítette. Különösen a „Parasztbecsület” tett maradandó hatást a közönségre. Czapek Péter karnagy ez alkalommal is fényes tanúbizonyságot nyújtott kitűnő karnagyi képességeiről, mert a mit zenekarával produkál, az igazi élvezetet szerzett a közönségnek.

Szabadó Béla zongoraművész és zeneszerzőt, szintén mint az est sikerének egyik lényeges előmozdítóját kell tekintenünk. Művészi játékával lekötelezte egy a közönséget, mint a közreműködőket, kiket zongorán kísért.

A képlettel véget ért a díszelőadás, mely gróf Bethlen Mikó Róza, Krausz ezredes, a helybeli tisztikar és a debreczeni közönség nemes buzgalmanak fényes emléke maradt. (—sz.)

Irodalom és művészet.

— Az első bosnyák népszínmű.

Travnikban pár nappal ez előtt műkedvelők előadást tartottak, amelynek tiszta jövedelmét az ottani plébániatemplom harangjának beszerzésére fordították. Ez alkalommal előadásra került Jurak Pusek plébános egyfelvonásos népszínműve, mely az első mű e nemből. — Címe a bosnyák közmondás: „Svokome svoje delo pred noge pada” (szó szerint: „Ki mint vet, úgy arat.”) A darab meséje a bosnyák népeletről van merítve.

— Magyar írók hamvai. A budapesti kerepesi-úti temető VIII. számú táblájában öt magyar író, névszerint Garay János, Obernyik Károly, Papp Endre, Sztró-

kay és Vahot hamvai nyugosznak. Ezt a táblát azonban, a fennálló szabályrendelet értelmében novembertől kezdve új művelés alá veszik, minthogy az utolsó temetkezés óta 30 esztendő már elmúlt. A hamvakat azonban át lehet helyeztetni új sírokba; azok a maradványok meg, a melyekről az utódok nem gondoskodnak, egy közös sírba fognak kerülni. Jókai Mór a „Pesti Hírlap”-ban teljes joggal szólal fel az ellen, hogy az említett nagyevű halottak nyugvó helyét megbolygassák. A cikkéből közöljük a következő részt:

Csak harmincz esztendeje mult.

Garay János, a Kont ballada írója, a kinek hőskölteményeit minden színpadon, minden díszünnepélyen szavalták; a kinek Hary Jánosát minden iskolában és minden uri teremben emlegették; a kinek emlékére nemzeti gyűjtés indult meg nagy sikerrel: — Por és hamu.

Obernyik Károly. Az akadémia pályadíj nyertese, „Brankovics György” szerzője; a „Tizek” egyike: — Por és hamu.

Papp Endre, Sztrókay, Vahot: koruknak nagyhatású kedvencei, munkás férfiai a nemzeti újjáébredés korszakának: — Por és hamu.

Hiszzen az, hogy por és hamu vagyunk, nem bánt: jól van így; de hogy nem hagyunk bennünket nyugodtan ott aludni, a hol por és hamu lettünk: ez felháborít.

Azt mondjátok: „Omnes eodem cogimur.” (Hisz mind oda csikartatunk.)

Mért kellene külön sors a poétáknak? Van nekik valami kiváltságuk a halál után?

Igenis van!

„Mi”, a kik egész életünket arra áldoztuk, hogy a hazai nyelv, a közművelődés, a nemzetiség diadalra juttatásához fejünknek minden gondolatjával hűségesen szolgáljunk: követelhetjük azt, hogy ezekkel a mi kifáradt koponyáinkkal holtunk után ne gurigázzanak.

A legközelebb sorra került költőtársaim hamvainak védelmére szót emelhetnék én azon testületeknél is, melyek pályatársi viszonyban állnak az elhunytakhoz. Felhívhatnám a magyar akadémia, a Kisfaludy-társaság, a Petőfi-társaság, az írók és művészek körét, az „Otthon”, hogy dicső emlékü elhunytjaink hamvainak tisztességes elhelyezéséről gondoskodjanak s hiszem, hogy azt meg is fogják tenni.

De én nem ide folyamodom, hanem egyenest Budapest főváros közönségéhez, képviselő-testületéhez és tanácsához. Kiáltok sürgető szóval: „hagyják békével aludni a nemzet napzamosait!” Ha egy parcelláját az Isten kertjének újra beültetjük, ne ássuk fel azt a helyet, a hol a szellem bajnoka nyugszik, mert annak még a pora is fáj! De hozzuk meg azt az áldozatot a kegyeletnek, hogy a hol egy költő, egy művész sírkövének fűzfájára találunk, azt ott hagyjuk tiszteletben a századok századaiig, s nem bántjuk sem a sírkőt, sem a fűzfát!

Hiszzen egy új sírveremnek az ára csak száz forint. S száz forintot talán megér egy költő, egy művész még holtá után is.

TÖRVÉNYSZÉK.

— Kettős halálos ítélet.

Az eszéki törvényszék szombatn mondott ítéletet a Gasparovics-féle rablógyilkosság tettesei fölött. A mult év november 7-én ugyanis Gasparovics korcsmárost és nejét ismeretlen tettesek vadállati kegyetlenséggel meggyilkolták s a szekérből 3200 frtot elrabolták. A gyilkosokat azonban csakhamar elfogták s a végtárgyaláson a törvényszék Dubaics Milet és Istvánt kötélt általi halálra, Bekics Milet és Damjanovics Milet 20—20 évi börtönre ítélte. Petrovicsot felmentette.

CSARNOK.

DOLGOZZATOK,

a mig **MÉCSETEK KINEMALSZIK.**

Regény a kereszténység első korszakából.

Írta: **Gróf Tolsztoj Leo.**

Fordította: **Somogyi Ede.**

HARMADIK FEJEZET.

(Folytatás)

De ha a kereszténynek módjára él és ugyszólván erőszakkal igába hajtod szenvedélyeidet, úgy ebben az esetben is képes léssz letérni, csak hogy sokkal gyakrabban és sokkal pótolhatatlanabban, mint annak előtte és ezen felül el kell majd viselned azokat az örökös gyötrelmeket, melyeket az emberi természet kielégítetlen vágyai okoznak. Bocásád szabadon a gát által feltartóztatott vizet s meg fogja nedvesíteni és termékenyíteni a rétet és a mezőt és üdíteni fogja az állatokat, melyek rajta legelnek; de ha meghagyod a gátat, úgy a víz a földbe fog szivarogni és vastag, sáros árként fog tovább folyni. Ugyanúgy vagyunk az emberi szenvedélyekkel is. A kereszténynek tanai (bizonyos hiteknek kivételével, melyekkel megvigasztalják és megerősítik magukat és melyek fölött most nem akarok vitatkozni), a menyenyiben mindennapi életüket érintik, a következőkben foglalhatók össze: elítélik az erőszakosságot; helytelenítik a háborút és a bíráskodást; vonakodnak a tulajdont elismerni: nem akarnak tudni a tudományokról és a művészetekről — egy szóval, mindazt kiküszöbölték, a minek az a célja, hogy az életet kellemessé és élvezetessé tegye. De még így is jó volna, ha valamennyien megfelelének annak a leírásnak, melyet mesterük felől adnak. Ettől azonban oly messze vannak, hogy merő lehetlenségnek látszik. Az emberek természetük-nél fogva rossz hajlamuk és szenvedélyeik uralma alatt állnak. A szenvedélyek örökös játéka, a belőlük folyó örökös harc és küzdelem az, a mely az embereket erősen fogva tartja ama viszonyok között, melyek között élnek. A vadak nem ismernek megszorításokat és az egyes egyén közülök a végből, hogy szenvedélyeinek eleget tegyen, megsemmisítene az egész világot, ha mindannyian oly alázatosan hajolnának meg a rossz előtt, mint a kereszténynek. Hogyha az istenek az embereket keserűséggel, boszuvágygyal, sőt rosszakarral ruházták fel, úgy azt kell hinnünk, hogy ezt azért tették, mert az ilyen érzések szükségesegek az emberi élet fentartásához.

A kereszténynek azt tartják, hogy ezek az érzések rosszak és hogy nélkülök az emberek boldogok lennének; akkor aztán nem lennének se gyilkosok, se kivégzések, se háborúk. Ez igaz; de épp oly joggal azt is állíthatná valaki, hogy lényegesen hozzájárulna az emberek boldogságához, ha nem lennének az evés és ivás szükségének alávetve.

Akkor aztán valósággal nem lenne sem éhség, sem szomjúság, sem azok a bajok, melyeket ezek maguk után vonnak. De ez a föltevés egy betűvel sem változtatja meg az emberi természetet. És ugyanúgy vagyunk valamennyi többi emberi szenvedéllyel: a haraggal, a boszuvágygyal, a rosszakarral, sőt a nemi szerelemmel is, a fényűzéssel, a pompával meg a nagysággal, melyek az isteneknek is jellemző vonásaik s ennél fogva megváltoztatott alakban az emberekhez tapadó tulajdonságok. Tépd ki az emberből a táplálkozás szükségét és ugyanabban a pillanatban őt magát is megsemmisítet; ép így rontsd le az emberi szenvedélyeket és ezzel le fogod rontani magát az emberiséget. Ugyanez a megjegyzés a tulajdonra is vonatkozik, melyet a kereszténynek, mint mondják, vonakodnak elismerni. Tekints magad körül és azt fogod látni, hogy minden szülő, minden kert, minden ház, minden malom egyes-egyedül azért keletkezett, mert megvolt a tulajdon és mert azt tiszteletben tartották. Töröld el a magán tulajdon elvét, és nem lesz egyetlen művelt szőlőkert, egyetlen igavonó barom sem. A kereszténynek azt állítják, hogy nincsen semminemű birtokuk és mégis élvezik annak gyümölcsét. Azt mondják, hogy mindent közösen bírnak, hogy od-

viszik minden birtokukat és megosztják a többiekkel. De azt, a mit magukkal oda visznek, azt másoktól kapták, olyanoktól, a kik elismerik a birtokot. Egészen egyszerűen port hintenek a nép szeme közé, vagy a legkedvezőbb esetben önmagukat csalják meg. Te azt mondd nekem, hogy saját kezeikkel dolgoznak a végből, hogy fentartsák magukat; de az, a mit termelnek, nem lenne elégséges eltartásukra, ha nem sarczólnák meg azt, a mit más emberek termeltek, a kik elismerik a tulajdonjogot.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Uj távirdai díjszabályzat. Az 1890. évben Párisban tartott nemzetközi távirda-értekezlet a nemzetközi távirdai kezelési szabályzatban és díjtáblákban több rendbeli változásokat fogadott el, melyeket a magyar kormány és a többi érdekelt államok időközben jóváhagytak. — A kereskedelmi miniszter most rendelet kapcsán közölte teszi ezeket a változtatásokat, a melyek f. évi július hó 1-vel lépnek hatályba. Ebben a rendeletben a távirdai díjakra a következő tételek foglaltatnak: A magyar szent korona területén feladott s az európai díjrendszert követő országokba és helyekre szóló táviratok után fizetendő díjak f. évi július hó 1-től kezdve a következők: Ha a távirat rendeltetési helye:

1. A magyar szentkorona területén, vagy Ausztriában fekvő bármely távirdahivatal (kivéve, ha a távirat valamely állami távirdahivatal székhelyén levő vasuti távirdánál adatik fel, a mely esetben minden egyes szó után 1 kr. pótdíj fizetendő)		Alapdíj.	Szódíj.
Helyi forgalom		24 kr.	02 kr.
2. Belgium		30	11
3. Bosznia-Hercegovina helyi forgalomban		12	02
egyéb forgalomban		30	04
4. Bulgária		30	09
5. Dánia		30	11
6. Franciaország és Korsika		30	08
7. Gibraltár		30	17
8. Görögország (száraz föld és Poros- meg Eubóai szigetek)		30	21
a többi szigetek		30	22
9. Luxemburg		30	11
10. Málta		30	19
11. Montenegró		30	04
12. Nagy-Britannia és a La Manche csatorna szigetei		30	13
13. Németalföld (Hollandia)		30	11
14. Németország		30	04
15. Norvégia		30	16
16. Olaszország: a határszéli díjövben		30	04
a határszéli díjövön kívül.		20	08
17. Oroszország (európai Oroszország és Kaukázus)		30	12
18. Portugália		30	17
19. Románia		30	06
20. Spanyolország		30	14
21. Svájc		30	04
22. Svédország		30	12
23. Szerbia		30	04
24. Törökország (európai rész)		30	14
Továbbá az Európán kívüli területek közül:			
25. Algír		30	13
26. Kanári szigetek		30	44
27. Senegal		30	86
28. Törökország ázsiai része (és a szigetek)		30	20

29. Tripolisz 30 . 61 .
30. Tunisz 30 . 13 .
Az Európán kívüli díjrendszert követő államok és helyekre szóló táviratok díjai, a rövid időn megjelenő Távirati szabályok és díjtáblákban találhatók. További részletes felvilágosítások minden posta- és távirdahivatalnál kaphatók.

Kőbányai sertiállítás

A sertiáraskezelési csarnok jelentése.

április 18.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Óreg nehéz (páronként 300—400 kilon felüli súlyban) 45.—45.50. Óreg közép (páronként 300—400 kilon felüli súlyban) ——. 3. Fialat nehéz (páronként 320 kilon felüli súlyban) 46.—47.50 4. Fialat közép (páronként 251—320 kilon, súlyban 46.—48.— 5. Fialat könnyű (páronként 250 kilonig terjedő súlyban) 47.—49— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 kilon felüli súlyban) ——. 7. Közép (páronként 220—280 kilon, súlyban) 46.—47. 8. Könnyű (páronként 220 kilonig terjedő súlyban) 46.—48.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 kilon felüli súlyban, 46.—47.— 10. Közép (páronként 220—260 kilon, súlyban) 46.50—47.50 11. Könnyű (páronként 220 kilonig terjedő súlyban) 46.—47.— Sertés létszám: április 16. napján volt készlet 120.435 darab. A hízott sertés üzletirányzata: könnyű áru keresett. Hízalmai való sertés ——. malacz (4—11 hónapos korban, felhajtott —)

Budapesti gabonatözsde. Április 20-án. Buza tavaszra 9.95 pénz, 10.— áru, máj.—jun. 9.94 pénz, 9.98 áru, őszre 9.58 pénz 9.60 áru. — Tengeri (uj) 1891. máj.—jun. 6.98 pénz, 7.02 áru. Zab tavaszra 7.16pénz, 7.50 áru, őszre 6.55 pénz, 6.72 áru. Káposztarepeze aug.—szept. 17.75 pénz, 17.17 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Már megérkezett!

Urbán Lajos első magyar légtornász és erőművész társulata, mely 30 válogatott művész és művésznőből áll, ma kedden április 21-kén **nagy előadást tart**, a szécsényi utca végén, a vásártéren felállított óriási Hypodromban, mely 4000 embernek kényelmes helyet ad, 11 válogatott műsorral, mely mindennap változik. Belépti-díj 1-ső hely 50 kr., 2-ik hely 40 kr., 3-ik hely 30 kr., 4-ik hely 20 kr., karzat 10 kr. 194 **Bővebbet a falragaszok.** —5.

WALLA JÓZSEF

cementárú-gyára

építési anyagok raktára

Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.

<p>Vállalkozik: Granitterazzo, Betonirozások, Csatornázások, Szőkókutak, Czementlapok és Mozaik lapokkal kövezések elkészítésére stb.</p>	<p>Raktárt tart: Keremit lapok, Kelheimi lapok, Mettlachi lapok, Terracotta-árak, Kőfedélpép. Tűzálló téglák, Kémény rakvá- nyokból stb.</p>
--	---

Gyári raktára a gartenai Portlandi cement és vízhatlan mészgyárnak.

153 6-8

Gyári raktára a gartenai Portlandi cement és vízhatlan mészgyárnak.

Nagy-Bocskó
vasuti állomástól 1/2 órányit
távolságra.

Gyertyánliget
(Kabola-Pojána)
GYÓGYFÜRDŐ
(Mármaros-megyében)

Évad
május hó 15-től szeptem-
ber hó 30-ig.

Fürdő, ivó és tejkúra, klimatikus gyógyhely és hidegvíz-intézet (massage és villamozással).

Gyertyánliget hirneves pompás szép fekvése által csodálatosan védett por és szélmentes helyen. 1600 lábnyi tengerföldről magasságban. Levegője hegyi, élenyűs, tiszta és felette egészséges. — Vasas savanyu vizei igen kellemetes izüek, könnyen emészthetők és gyors hatásuk. Az ujonnan épült, modern berendezésű

hidegvíz-gyógyintézetben

a Priessnisz-főle kúra megfelelő diatával alkalmaztatik. Kiváló siker: **vérszegénység-nél, sápkor, minden női bantalmak, idegesség, különösen ideggyöngeség** (neurasthenia), **gyomor- és bélbajok, váltólázna** stb. Lakások, új építkezések folytán, biztosítva vannak. A szobabeli kiszolgáltatás az igazgatóság által organizálva van és felügyelete alatt áll. Az élelmezés minden igényt kielégíteni képes. Az árak mérsékelték. Az elő- és utó-évadban 20%-al olcsóbb.

Prospectust kívánatra bérmentve küld és bővebb felvilágosítással készségesen szolgál

201
5-1

a fürdőigazgatóság.

Gyenes Lajos

NŐI DIVAT RAKTÁRA

Debreczen, főtér városház épület.

Nagy választékban találhatók raktáromon:

Női ruhaszövetek és diszitések,

MOSÓ TOILEK és SATINOK,

NAPERNYŐK,

fehér, színes himző- és kötő-pamutok,

150. CSIPKE FÜGGÖNYÖK. 50-9.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Női ruhák elkészíttetését, saját szövetelméből mér-
után vállalok.

Kardos László

czegléd-utca

A tavaszi idényre.

Megerkeztek a már több éven át kipróbált és nem csak nevöknek megfelelő

egészségvédő

pe tartósságuk által rendkívül gazdaságos-nak elismert

I. **Jäger fia utcai öltönyök.**

Továbbá megjöttek a legszebb mintázatu és teljes jó mosatu női ruha-szövetek ugymint: ZEFIREK, ANGOLVÁSZNAK és az annyira kedvelté vált SZERB VÁSZNAK 179. minden színben. 6.

Szabó Lajos fiai

CZÉGNÉL

ujjonnan raktárra érkeztek:

NŐI RUHASZÖVETEK

hozzávaló legujabb diszek.

FEKETE DIVATKELMÉK.

SZINES MOSÓ SELYEM RUHÁK.

Francia gyapju Voile-ok.

Cretonok, Indish, foulard

puha, jó minőségű, métere 22 krtól.

Valódi francia és cosmanosi Batist

a legutóbbi divatu minták, mint a selyem métere 42 krtól 60 krig.

Zephirek és Atlas Satin.

Napernyők.

A mult nyárról kimaradt ruhaszövetek és mosó Cretonok tetemesen leszállított árban. 149 28.

Legjobb asztali- és üdítőital.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS.

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő fensége József főherczeg

— asztalán rendes italul szolgál. —

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Flumében is ép úgy mint hazánkban általában a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult. — Mindazon tisztelt fogyasztóknak, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógycélokra, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják kérjük azt rövidítve

ÁGNES

forrás néven kiszolgáltatni. — A nagyérdemű közönségnek ásványvizünket szives jóindulatába ajánlván, maradtunk teljes tisztelettel az ÁGNES-forrás kutkezelősége Mohán.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható. — Országos főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. és szerb. kir. udv. ásványviz-szállító-nál, BUDAPEST, Erzsébeti tér s. sz. 222.

AZ ÁGNES-FORRÁS KÜLÖNÖS ELŐNYEI:
Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színét nem változtatja.
Természetes ízét kellemessé teszi,
a mért is a vendéglős uraknak keverékül »Spritzer« előnyös szolgáltatást tesz.

Legjobb asztali- és üdítőital.

12-3

156

Uj temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

ujjonnan berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czegléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Elvállal

TEMETÉSEK RENDEZÉSÉT

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeket kielégítőig, a legnagyobb esinna kiállítva, helyben mint vidéken.

HULLASZÁLLÍTÁST

szabadalmazott légmentes érczkoporsókban, minden irányban eszközöl, vasuton árszabály szerint.

Halottas kocsijai

a legmagasabb igényeknek megfelelnek

Mindennemű ércz- és művirág-koszoruk felirással vagy a nélkül, a mai kor kívánalmához mért olcsó árért.

A midőn új vállalatomat a nagyérdemű közönség pártoló figyelmébe ajánlom: ígérem, hogy számos éven keresztül szerzett tapasztalatomat a gyászoló felek irán yában, szigorú pontosság és figyelem által fogom érvényesíteni.

Debreczen, 1890. november hó.

Kiváló tisztelettel:
DANKÓ MIHÁLY,
temetkezési intézet-tulajdonos.

Mödlingi Czipőgyár

Debreczen,

Nagyvárad utca 2130.

Dúsan felszerelt raktár

Férfi-, Női-, Fiu- és Leány czipőkből
továbbá

Báli-, Sétány-, Mennyasszonyi-, Házi-
és Torna-czipők.

Férfi-, lovagló-, vadász és utazócsizmák.

A legolcsóbb gyári szabott ár minden
egy pár talpára be van vésve.

— Elv: jó és olcsó. —

151.

20—5.

Hirdetés.

A lakásváltoztatások

közeledtével ajánljuk

igen jutányos árakhoz nagyválasztékú raktárunkat

SZÖNYEG, FÜGGÖNY,

ágy- és asztalterítőkben.

VATTÁS és NYÁRI PAPANOKBAN.

Szabó Lajos fiai

Debreczen, Rózsater. 202—3

A magy. kir. államvasutak gépgyára

legújabb szerkezetű, a gyakorlatban legjobbaknak bizonyult felülmúlhatlan kitűnőségű
fa-, szén- és szalmafütésre berendezett

6-, 8- és 10 lóerejű locomobiljait

nagy tüszekrényvel, szab. szikrafogóval,
valamint a hazai viszonyokhoz alkalmazott
és számtalan versenyen eddigelé legyőzhetlen
maradt.

48, 54 és 60 lóerős széles vaskeretű gőzcséplőgépeit

szab. meghosszabbított rázóasztalal és sajátos
szerkezetű szab. nagy törekfárostával, mely

rendkívüli előnyöket nyújtó újításokkal immár közel 1000 darab működik az országban
a legfényesebb sikerrel; ugyszintén a locomobil hátsó futókereken könnyen és kényel-
mesen alkalmazható, új találmányu

Tibor-féle szabadalmazott körfűrészeit,

melyek egyszerűség és czélszerűség tekintetében az eddigi szerkezeteket *messze fölül-
mulják*. Továbbá a legesekélyebb vonóerőt igénylő, leggyorsabban dolgozó és mégis leg-
biztosabb kötést végző.

Massey Toronto kéveköto aratógépet,

mely a mult évi párisi világkiállítás alkalmával Noisielben rendezett nemzetközi verse-
nyen a világ leghíresebb készítményeivel sikra szállva a

„Grand Objet D'Art“

nyerte; az egyetlen kitüntetés mely egy önálló üzemképes és áruba boesátható kéve-
köto aratógépet érhet; végül a legkitűnőbb gyártmányu 2, 2½, 3 és 4 lóerejű gőz-
cséplőgarnitúráit és legszolidabb szerkezetű jargányos cséplőkészleteit, valamint minden-
nemű mezőgazdasági gépeit ajánlja kedvező fizetési feltételek mellett

Fehér Miklós a m. kir. államvasutak gépgyára vezérigénynöke
Budapest, Üllői-ut 25., „Köztelek.“

117.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

6—4

Légen szárított természetes istálló-trágya

darabokban vagy zuzott állapotban

NEUMANN TESTVÉREK aradi üzegtől

50%-nál több szerves anyaggal.

Vegyí elemzés:

Víz	8 %	Összes vilsav (phosphorsav) mennyiség	3.16 %
Szerves alkotrészek	85 „	Szerves légeny (Organ. Stickstoff)	2.90 „
Hamu	57 „	Káli	1.45 „
Vízben oldható vilsav	1.28 „	Vilsavas (phosphorsavas) káli	2.46 „

Ára: 100 métermázsánként 160 forint az aradi vasut-állomásra szállítva, zuzott állapotban 200 forint.

Kizárólagos képviselő Magyarországon, Horvátországon és Slavonina részére

Szavoszt Alphonsnál

V. ARANY JÁNOS-U. 11. BUDAPESTEN V. ARANY JÁNOS-U. 11.

185.

hol minden felvilágosítás készséggel megadatik.

6—3.

H I R D E T É S E K

a „DEBRECZEN“ részére **jutányos áron**
fölvétetnek a kiadóhivatalban.

A hirdetések vagy Szinay Gyulához (csapó-utca, 383. sz.), vagy
egyenesen a kiadóhivatalba (nagy-uj-utca, 1702. sz.) küldendők.

Nyomatott a »Debreczen« nyomda részvénytársaságnál 1891.